

Ekspertgruppen Bedre veje til en ungdomsuddannelse har i deres rapport beskrevet de tre linjer, som udgør forløb og indhold på den Forberedende Uddannelse. Det er yderligere udfoldet i bilag 6, som findes bagest i rapporten (s. 178-212). Neden for er et uddrag fra bilag 6, nemlig indholdet i basismodul samt i hhv. almenlinje, produktionsskolelinje samt erhvervslinje.

Basismodul

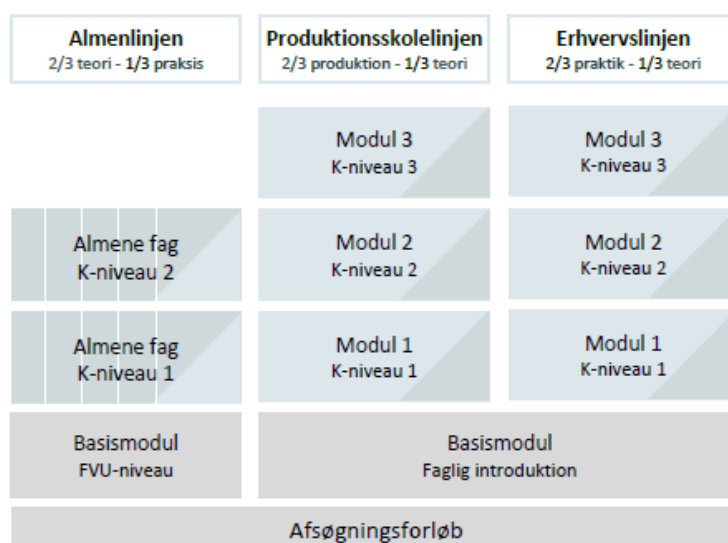
Det første modul – basismodulet – introducerer og giver kendskab til det faglige arbejdsfællesskab i linjen. Det skal skabe det faglige engagement og skabe motivation for uddannelse og beskæftigelse. Der tages udgangspunkt i den unges individuelt udarbejdede uddannelsesplan og forløbsplan, som eventuelt er justeret og suppleret efter afsluttet afsøgningsforløb. Her tænkes blandt andet på eventuel afdækning af særlige støttebehov, herunder specialpædagogisk støtte.

Basismodulet skal have særligt fokus på udvikling af demokratisk dannelse og IT-dannelse. Som et hold på basismodulet kan der oprettes målrettede forløb mod eud, hvor faglige, personlige og sociale mål indgår tillige med evt. certifikater, praktik, grundfagsundervisning og overgang via kombinationsforløb.

Basismodulet skal også medvirke til, at eleven bliver yderligere afklaret vedrørende slutmålet for sit uddannelsesforløb, hvad dette indebærer og får en vis indsigt i hvilken beskæftigelse, som uddannelsen giver mulighed for. På baggrund af dette, er det muligt på et rimelig kvalificeret grundlag eventuelt at foretage et omvalg tidligt i forløbet, så der ikke sker unødigt forlængelse af det samlede forløb.

Uddannelsesplanen skal definere individuelle progressionsmål for elever på basismodulerne. Det forudsættes ikke, at alle elever skal igennem alle niveauer, men hver elev skal påbegynde på det niveau, der modsvarer elevens forudsætninger, ligesom eleven skal afstige på det niveau, der modsvarer elevens mål med forløbet i overensstemmelse med elevens uddannelsesplan.

Figur 2 Modulernes kompetenceniveauer

Figuren angiver kvalifikationsniveauer og ikke den tidsmæssige længde af linjer eller moduler. Den procentmæssige vægtning af teori/praksis/produktion er alene vejledende. K-niveau refererer til niveauer i Kvalifikationsrammen for Livslang læring.

Almenlinje

Undervisningen skal bygge på undervisningsdifferentiering, navnlig på basismodulet på almenlinjen, der rummer hvad der svarer til FVU-trin 1 til FVU-trin 4. På basismodulet skal der også udbydes dansk for tosprogede (svarende til FVU for tosprogede). Her skal der trækkes på de gode erfaringer fra VUC, hvor blandt andet UPGRADE¹ kan bidrage med relevante metoder.

Tilrettelæggelsen af undervisningen på almenlinjen vil tage udgangspunkt i konkrete og virkelighedsnære situationer. Slutmålet for almenlinjen er, at eleven opnår kompetencer til at blive optaget på en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse.

Efter basisforløbet vil det for nogle af de unge, som kommer direkte fra grundskolen, være mulighed for efterfølgende at begynde enten erhvervsuddannelsernes grundforløb 1. eller 2. del, mens det for de øvrige vil være grundforløbets 2. del, der er målet.

Figur 3: Almenlinjen 2/3 teori, 1/3 praksis

Basismodul FVU-niveau	Modul 1 K-niveau 1	Modul 2 K-niveau 2
Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.
Dansk	Dansk	Dansk
Matematik	Matematik	Matematik
IT	Engelsk	Engelsk
	Hist./samf.	Hist./samf.
	Naturvidenskab	Naturvidenskab
	IT	IT
Praktik, valgfag, komb.-forløb, ordblindeundervisning, SPS		

Som følge heraf vil den praktiske afklaring hen imod fag/fagområde være en central del af basismodulet. Formålet er at kvalificere generelt til en ungdomsuddannelse (erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse). Undervisningen vil primært være bygget op om undervisning i almenfaglige fag. Sekundært skal eleverne have mulighed for at omsætte elementer fra den teoretiske undervisning i praksis. Undervisningen skal således have en praksisorienteret toning. Konkret vil linjen bestå af:

- Undervisning i almene fag: dansk, dansk som andetsprog, engelsk, historie, matematik, naturvidenskab og samfundsfag. Udbuddet skal sikre adgang til HF og andre gymnasiale uddannelser. Afgrænsede dele heraf kan udbydes som e-læringskurser.
- Understøttende praksisundervisning med en tydelig kobling til de almene fag.
- Praktikforløb i en virksomhed kan erstatte praksisundervisningen helt eller delvist.
- Der kan indgå kombinationsforløb til kompetencegivende uddannelse. Kombinationsforløb kan både indgå med meritgivende dele og indgå som en del af et udslusningsforløb.
- Der vil være en obligatorisk prøve/eksamen ved afslutning af hvert fag med henblik på at kunne dokumentere opfyldelse af adgangskravet for optagelse på en ungdomsuddannelse. Der vil være tre eksamensforsøg inkl. supplerende undervisning op til reeksamen. Eksamensformen skal afspejle den praksisorienterede toning og understøtte fleksible afslutningstidspunkter/afslutning flere gange om året. Det kan f.eks. ske ved en elektronisk prøve med karaktergivning og ved en praksisorienteret prøve, som vurderes bestået/ikke bestået.

Linjen erstatter FVU og avu for unge i målgruppen.

¹ KVUC har i samarbejde med parter på tværs af Region Hovedstaden udviklet nye målrettede faglige forløb, der giver deltagerne et fagligt løft i dansk og matematik og styrker de studiemæssige og personlige kompetencer, der er forudsætning for at gennemføre en erhvervsuddannelse. Følgeforskning fra KORA peger på, at Upgrade-forløbene er en god model til at få udsatte unge videre i uddannelse.

Produktionsskolelinje

På produktionsskolelinjen er værkstedsundervisningen – med den nødvendige teoretiske undervisning i tilknytning hertil – det pædagogiske udgangspunkt. Den teoretiske undervisning skal være af betydeligt omfang og i størst mulig omfang integreres med det praktiske arbejde. Som i det nuværende produktionsskoletilbud, skal værkstedsundervisningen tage sit udgangspunkt i praktisk arbejde og opgaveløsning med henblik på reel produktion og afsætning af varer og tjenesteydelser. På basismodulet skal eleven styrke sine personlige, sociale og faglige kompetencer og indgå i et forpligtende arbejdsfællesskab for dermed at skabe grundlag for socialiseringen til og forståelsen for fag og arbejdsliv. Linjen skal hente inspiration fra de mest vellykkede produktionsskoleforløb.²

Efter basisforløbet vil det for nogle af de unge, som kommer direkte fra grundskolen, være mulighed for efterfølgende at starte på erhvervsuddannelsernes grundforløbs 1. eller 2. del, mens det for de øvrige vil være grundforløbets 2. del, der er målet. Som følge heraf vil den praktiske afklaring hen imod fag/fagområde være en central del af basismodulet.

Figur 4: Produktionsskolelinjen 2/3 produktion, 1/3 teori

Basismodul FVU-niveau	Modul 1 K-niveau 1	Modul 2 K-niveau 2	Modul 3 K-niveau 3
Værksted	Værksted	Værksted	Værksted
Fagteori	Fagteori	Fagteori	Fagteori
Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.
Dansk	Dansk	Dansk	Dansk
Matematik	Matematik	Matematik	Matematik
IT			
Praktik, valgfag, kombinationsforløb, ordblindeundervisning, SPS			

Formålet er primært at forberede til fortrinsvist erhvervsuddannelse og sekundært at give grundlag for beskæftigelse på arbejdsmarkedet. Linjen vil have en praktisk tilgang til læring med nødvendighed og arbejdsfællesskab som centrale elementer. Konkret vil linjen bestå af:

- Værkstedsundervisning med reel produktion af varer og tjenesteydelser med afsætning som mål. Undervisningen tilrettelægges inden for bestemte fagområder, der er rettet mod erhvervs- eller uddannelsesmuligheder. En del af de faglige mål kan være erhvervelse af certifikater som f.eks. hygiejnebevis eller truckkort.
- Gennem tilrettelæggelsen og gennemførelsen af værkstedsundervisningen skal det sikres, at deltagerne møder situationer, der kan fremme deltagerens teoretiske indsigt indenfor det pågældende fagområde.
- Undervisningen skal sammenknytte værkstedsundervisningen og den tilhørende fagteori.
- Den teoretiske del skal indeholde arbejdspladslære, samarbejdspladslære, erhvervspladslære samt dansk, matematik og IT. Denne del skal i videst mulig omfang tage udgangspunkt i værkstedsundervisningen og imødekomme adgangskrav til eud.
- Praktikforløb i en virksomhed kan erstatte værkstedsundervisningen helt eller delvist i afgrænsede perioder op til otte uger pr. modul.

² Deloitte, EPINION, PLUSS, Kombineret kvantitativ og kvalitativ analyse af avu og produktionsskoleforløb (2016).

- Der kan i forløbet indgå kombinationsforløb til kompetencegivende uddannelse. Kombinationsforløb kan både indgå med meritgivende dele og indgå som en del af et udslningsforløb.
- Der vil for unge, som ikke opfylder adgangskrav til ungdomsuddannelse, være en obligatorisk prøve/eksamen med henblik på at kunne dokumentere opfyldelse af adgangskravet for optagelse på en erhvervsuddannelse (evt. HF eller gymnasial uddannelse). Der vil være tre eksamensforsøg, inkl. supplerende undervisning op til reeksamen. Eksamensformen skal understøtte fleksible afslutningstidspunkter/afslutning. Det kan f.eks. ske ved en elektronisk prøve med karaktergivning.
- Forløbet afsluttes med en håndværksmæssig fagprøve. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået. Linjen skal give mulighed for merit, hvis eleven ønsker at fortsætte i en af de øvrige ungdomsuddannelser.
- Linjen tilrettelægges, så den giver erhvervskompetence, og eleven efter endt uddannelse kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet i den pågældende branche. Den skal give mulighed for merit, hvis eleven ønsker at fortsætte i en af de øvrige ungdomsuddannelser.

Eksempler på erhvervstemaer på linjen:

- Byg, bolig og anlæg
- Børn, unge og ældre
- Handel og kundeservice
- Innovation og produktudvikling
- Jordbrug, skovbrug og fiskeri
- Kommunikation og medier
- Mad og sundhed
- Miljø og genbrug
- Motor og mekanik
- Service og transport
- Turisme, kultur og fritid

Linjen har karakter af produktionsskoleværksteder og erstatter produktionsskole og KUU for unge i målgruppen. Erfaringerne fra KUU er stadig begrænsede, da uddannelsen er ny. Men ekspertgruppen har modtaget flere positive tilkendegivelser om uddannelsen. KUU Hovedstaden-Bornholm skriver i et notat til ekspertgruppen: "De unge savner en ungdomsuddannelse, der matcher dem og deres behov. Det er vigtigt, at uddannelsen får formel status som en relevant ungdomsuddannelse og bliver anerkendt som sådan". Det er ekspertgruppens vurdering, at produktionsskolelinjen kan drage nytte af og videreføre de positive erfaringer fra KUU. Produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse (PBE) kan gennemføres på linjen for en mindre gruppe.

Erhvervslinje

På erhvervslinjen er en praksisbaseret tilgang det pædagogiske udgangspunkt for den teoretiske undervisning, som vil være af betydeligt omfang og i størst muligt omfang integreres med det praktiske arbejde. På basismodulet skal eleven styrke sine personlige, sociale og faglige kompetencer og indgå i et forpligtende arbejdsfællesskab for dermed at skabe grundlag for socialiseringen til og forståelsen for arbejdslivet.

Efter basisforløbet vil det for nogle af de unge, som kommer direkte fra grundskolen, være mulighed for efterfølgende at starte på erhvervsuddannelsernes grundforløbs 1 eller 2. del, mens det for de øvrige vil være grundforløbs 2. del, der er målet. Som følge heraf vil den praktiske afklaring hen imod fag/fagområde være en central del af basismodulet.

Figur 5: Erhvervslinjen 2/3 praktik, 1/3 teori

Basismodul FVU-niveau	Modul 1 K-niveau 1	Modul 2 K-niveau 2	Modul 3 K-niveau 3
Værksted	Praktik	Praktik	Praktik
Fagteori	Fagteori	Fagteori	Fagteori
Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.	Dansk for tosprg.
Dansk	Dansk	Dansk	Dansk
Matematik	Matematik	Matematik	Matematik
IT			

Valgfag, kombinationsforløb, ordblindeundervisning, SPS

Formålet er at give den unge kompetencer, som giver grundlag for beskæftigelse på arbejdsmarkedet, eller som kan give grundlag for at fortsætte i kompetencegivende uddannelse. Konkret vil linjen bestå af:

- Virksomhedspraktik på ordinære arbejdspladser af betydeligt omfang. Der indgås en praktikaftale, som forsynes med en påtegning om elevens arbejdsområder og funktioner med oplysninger om, hvordan målet for praktikopholdet indgår i den samlede uddannelsesplan.
- Linjen skal sikre tilhørsforhold til et hold mens eleverne er i praktik. Der kan hentes inspiration til dette i de nuværende egu-klubber.³
- Hvis der er behov for det, indgås der aftale om en virksomhedsmentor.
- Praksisorienteret undervisning i dansk og matematik, som kvalificerer til gennemførelse af optagelsesprøven til en erhvervsuddannelse.
- Der kan i forløbet indgå kombinationsforløb til kompetencegivende uddannelse. Kombinationsforløb kan både indgå med meritgivende dele og indgå som en del af et udslningsforløb.
- Skoleundervisning, som skal bibringe kundskaber og praktiske færdigheder af betydning for arbejdsfunktioner, der indgår i praktikdelen f.eks. IT. Skoleundervisningen skal give forudsætninger for en bredere forståelse af den erhvervede erfaringsbaggrund samt forudsætninger for fortsat uddannelse og kendskab til pligter og rettigheder i arbejdslivet og i samfundet.

³ Det bemærkes til baggrund, at der er en del styrker ved, at egu er en individuelt tilrettelagt uddannelse, men svagheden er, at nogle elever mangler et fællesskab med andre unge på uddannelsen. Omtrent halvdelen af alle kommunerne og to tredjedele af de højt præsterende kommuner har fællesaktiviteter for egu-eleverne, jf. Rambøll, Analyse af erhvervsgrunduddannelsen (egu) (2016).

- Der vil være mulighed for prøve/eksamen ved udgangen af forløbet mhp. at kunne dokumentere opfyldelse af adgangskravet for optagelse på en erhvervsuddannelse. Eksamensformen skal understøtte fleksible afslutningstidspunkter/afslutning. Det kan f.eks. ske ved en elektronisk prøve med karaktergivning.
- Linjen tilrettelægges, så den giver erhvervskompetence, og eleven efter endt uddannelse kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet i den pågældende branche. Den skal give mulighed for merit, hvis eleven ønsker at fortsætte i en af de øvrige ungdomsuddannelser.

Linjen erstatter egu. Ekspertgruppen foreslår derved, at alle andre aftaler end ændringer på baggrund af ovenstående videreføres.